GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Sorisorĭ nefranoate nu se primesoŭ. — Manusoripte nu se retrămitŭ.

Nr. 209. Joi, 18 (30) Septemvre. 1886.

NOU ABONAMENTŬ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu I Octomvre 1886 st. v., se va începe **unŭ nou abonamentŭ**, la care învitămŭ pe toţi onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ **10 franci**
„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Abonaţilorŭ de pĕn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ făşiei sub care au primitŭ ḑiarulŭ.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea.

Braşovŭ, 17 Septemvre 1886.

Procesulŭ părintelui Vlassa din Indolŭ, despre care amŭ vorbitŭ în numĕrulŭ de Dumineca alŭ fóiei nóstre, a fostŭ trasŭ de pĕrŭ. Acésta se vede şi din atitudinea pressei maghiare, care nu e în stare sĕ justifice procesulŭ.

Şi nu credemŭ că ar puté esista legistŭ pe lume, care sĕ găséscă unŭ punctŭ de plecare pentru acusarea părintelui Vlassa.

Ce a făcutŭ părintele Vlassa? A voitŭ sĕ servéscă unŭ parastasŭ pentru sufletele unorŭ rĕposaţĭ, pentru că aşa prescrie religia nóstră. Aceştĭ rĕposaţĭ erau Horia şi soţii sĕi, carĭ nu s'au revoltatŭ nicĭ în contra statului ungarŭ, nicĭ în contra legilorŭ lui şi nicĭ în contra naţiunei maghiare, ci în contra asupritorilorŭ, în contra domnilorŭ feudalĭ, carĭ împilau deopotrivă şi pe Românĭ ca şi pe Maghiarĭ, şi carĭ nesocotéu sfaturile şi ordinele umane ce le dedea Curtea din Viena.

Părintele Vlassa e opritŭ a servi parastasulŭ şi se mărginesce a îndemna pe poporenii sĕi ca mergêndŭ acasă sĕ se róge pentru sufletele acelorŭ martirĭ. Totodată publică şi în fóia nóstră quasi o interpelare cătră guvernulŭ unguresců, că cum se póte ca autorităţile lui sĕ oprescă sĕvĕrşirea unui actŭ religiosŭ, a cărui nevinovăţiă e incontestabilă?

Acesta e substratulŭ procesului, care spre ruşinea guvernului unguresců s'a terminatŭ cu condamnarea părintelui Vlassa.

Şi cum că tótă afacerea cu procesulŭ e unŭ nonsens, ne-o dovedesce tăcerea foilorŭ maghiare. Numai o singură fóiă, şi încă o fóiă guvernamentală care e plătită ca sĕ apere tóte actele guvernului şi ale autorităţilorŭ lui, s'a găsitŭ care sĕ vorbéscă despre acéstă afacere. Şi ce credeţĭ, că vorbesce despre procesŭ, despre causele ce l'au provocatŭ şi despre resultatulŭ lui? Nicĭ pomenire! N'are ce sĕ ḑică, e în neputinţă d'a acusa pe părintele Vlassa, pentru că cei de la „Kolozsvari Közlöny“ sciu fórte bine, că condamnatulŭ n'a lăudatŭ actele de desperare sĕvĕrşite în revoluţiunea dela 1784, nicĭ n'a îndemnatŭ pe poporenii sĕi sĕ sĕvĕrşéscă asemenea acte.

Pe cine era sĕ 'şĭ verse foculŭ jupânii dela fóia guvernamentală? Ne avêndŭ pe cine, s'au năpustitŭ asupra **corbului albŭ**, pentru că părintele Vlassa în apĕrarea sa ḑisese că elŭ consimte cu principiile d-lui Mocsary.

Ei bine, fóia guvernamentală din Cluşiu îlŭ face şi pe d-lŭ Mocsary „agitatorŭ“, de vreme ce „agitatorii“ românĭ se provócă la elŭ, ca la unulŭ care 'şĭ-a propusŭ sĕ lupte, pe câtŭ în puţinţă îi va sta, în contra celui mai scârbosŭ şovinismŭ ce a pututŭ esista pe faţa pămêntului.

Ce'i dreptŭ, are importanţă pentru noi punerea d-lui Mocsary în rêndulŭ „agitatorilorŭ“ românĭ; este o mărturisire indirectă că dréptă este lupta nóstră, pentru că chiar şi contrarii sĕi au recunoscutŭ, că d-lŭ Mocsary voesce binele statului şi naţiunei din care face parte.

Cu acésta însĕ nu voimŭ sĕ ḑicemŭ, că principiele d-lui Mocsary arŭ fi în tóte identice cu principiile luptei nóstre naţionale. Fóia guvernamentală are tótă dreptatea, când presupune órecare deosebire în principii; dér este numai efluxulŭ tendenţiositáţii şi alŭ relei voinţe, décă insinuă conducĕtorilorŭ românĭ că ei arŭ sta pe basa tradiţiunilorŭ lui Horia. Basa pe care luptă Românii astăḑĭ este totŭ aceea pe care au luptatŭ şi Maghiarii şi pe care luptă tóte popórele pentru libertate şi egală îndreptăţire.

Décă Horia, cum ḑice istoriculŭ maghiarŭ Szilagyi, a purtatŭ în inima sa sórtea poporului românŭ apĕsatŭ şi liberarea lui, atuncĭ elŭ — făcêndŭ abstracţiune de actele sinistre ce s'au sĕvêrşitŭ în timpulŭ rĕscólei — a fostŭ pĕtrunsŭ de aceleaşĭ nobile idei şi simţĕminte, de care au fostŭ pĕtrunşĭ toţĭ ómenii marĭ ai naţiunilorŭ— precum au fostŭ şi la Ungurĭ unŭ Szechenyi, Kossuth, Deak şi alţii — carĭ au luptatŭ şi luptă pentru o sórte mai bună, şi d-lŭ Mocsary se póte simţi măgulitŭ că se vede pusŭ acuma de guvernamentalĭ în acéstă societate.

Ca sĕ pună însă vêrfŭ absuditáţilorŭ, fóia guvernamentală susţine, că în sînulŭ naţionalităţilorŭ din Ungaria nimenea nu s'a jăluitŭ în contra legilorŭ şi stărilorŭ de aḑi din Ungaria, decâtŭ numai „agitatorii“, şi că prin urmare Mocsary stă de vorbă numai cu „agitatorii“.

Amŭ vrea sĕ scimŭ, cum s'ar puté constata plângerĭ eşite din sînulŭ naţionalităţilorŭ dela ómenĭ carĭ nu „agită“, când toţĭ cei ce se plângŭ suntŭ ipso facto „agitatorĭ“, aşa că aḑi toţĭ cei nemulţămiţĭ suntŭ înfieraţĭ că „agită“ contra statului?

Nenorocirea este numai, că cei dela putere credŭ că au obţinutŭ unu mare succesŭ, décă teroriséză pe unii conducĕtorĭ şi condamnă pe părintele Vlassa, şi n'au ochĭ sĕ vĕḑă şi urechĭ sĕ audă, că aḑi e generală nemulţămirea cu stările actuale, ne luândŭ afară nicĭ chiar pe poporulŭ maghiarŭ.

Ce alta a făcutŭ d. Mocsary, decâtŭ a avertisa pe conaţionalii sĕi, ca sĕ nu se legene în ilusiunĭ, că cu terorisărĭ şi împilărĭ vorŭ puté înăbuşi nemulţămirea şi sĕ nu aştepte cu sanarea rĕului până atuncĭ, când şi copilulŭ dela sînulŭ mamei va fi unŭ „agitatorĭ?“

Etă care e noima scrierilorŭ d-lui Mocsary. Dênsulŭ la nimicŭ nu s'a găndítŭ mai puţinŭ decâtŭ a sta pe basa tradiţiunilorŭ lui Horia. Basa pe care stă d. Mocsary suntŭ esigenţele nenlăturabile ale raţiunei de statŭ şi ferirea naţiunei sale de urmările fatale ale unei pornirĭ pătimaşe şi periculóse.

Sĕ sperămŭ că judecătorii dela curtea de apelŭ vorŭ fi înţelesŭ mai bine pe d. Mocsary şi că astfelŭ vorŭ pronunţa asupra procesului dela Turda verdictulŭ ce-lŭ merită.

Austro-Ungaria şi România.

Cetimŭ în „Correspondence de Viene:“

Ni se scrie din Buda-Pesta: Scurta vedere aicĭ a ministrului românŭ, d. D. Sturza, a esercitatŭ o influinţă salutară asupra relaţiunilorŭ comerciale, carĭ lasă astaḑĭ multŭ de doritŭ, dintre Austro-Ungaria şi România.

D. Sturza a avutŭ mai multe intrevorbirĭ cu d. Tisza şi cu comitele Szechenyi, ministrulŭ de comerciŭ. După cele ce transpiră, omulŭ de statŭ românŭ ar fi sfirşitŭ prin a face ca colegii sĕi ungurĭ sĕ înţelégă că cestiunea vitelorŭ este o cestiune vitală pentru România şi că numai dela regularea ei depinde încheierea unui nou tratatŭ de comerciŭ. Ungaria fiindŭ acumŭ îndestulŭ de dispusă d'a face concesiunĭ României în cestiunea vitelorŭ, este mai multŭ de câtŭ probabilŭ că negocierile, carĭ au fostŭ suspendate, au sĕ se reîncépă îndată.

Kossuth şi Delegaţiunile.

Unulŭ din membrii partidei independenţilorŭ s'a adresatŭ la Kossuth cu întrebarea, că óre acéstă partidă sĕ ia parte la delegaţiunĭ séu nu? Kossuth a rĕspunsŭ într'o scrisóre, că nu. Acéstă scrisóre se va publica în ḑilele acestea în Budapesta şi în Cluşiu, de unde 'i s'a adresatŭ întrebarea.

Kossuth scrie între altele, că décă partida independenţei a pututŭ sĕ între în dietă, care stă pe basa afacerilorŭ comune, nu 'nţelege, de ce n'a întratŭ într'unŭ comitetŭ alŭ acestei diete (adecă în delegaţiune), dér — ḑice Kossuth — în politică este de multe orĭ o mai mare greşélă a voi se îndreptezĭ o greşélă, decâtŭ a comite greşela. Aşa e şi în acéstă cestiune, care nu e o cestiune principiară, ci o cestiune de tactică. Kossuth nu recomandă participarea la delegaţiunĭ, pentrucă acésta s'ar interpreta în defavorulŭ consecuenţei ca o slăbiciune a partidei şi ar şi provoca o ruptură în sînulŭ ei. Dér Kossuth nu vede nicĭ folosulŭ ce l'ar putea aduce întrândŭ în delegaţiune. Décă ea ar aduce ţĕrei unŭ folosŭ positivŭ, décă ar uşura partidei realisarea principielorŭ sale, décă prin acésta s'ar uşura sarcinele poporului contribuentŭ, séu s'ar puté schimba direcţiunea politicei esteriore, atuncĭ Kossuth ar sfătui, ca partida independenţei sĕ între în delegaţiune fără a se mai uita în drépta séu în stânga. Dér pentru tóte acestea nu este nicĭ unŭ prospectŭ. Minoritatea partidei faţă cu mamelucii ar fi în delegaţiune şi mai bătătóre la ochĭ decâtŭ în parlamentŭ. Resultatulŭ n'ar fi dér decâtŭ ţinerea câtorva discursurĭ succese. Déca însĕ scopulŭ ar fi discreditarea instituţiunei delegaţiunilorŭ, atuncĭ acéstă discreditare se póte ajunge mai bine în parlamentŭ, décă se va lua la critică într'ênsulŭ activitatea delegaţiunilorŭ.

Pressa şi crisa bulgară.

„Pesti Naplo“ constată, că oficiósele germane vorbescŭ despre manifestaţiunile opiniunei publice a Ungariei cu dispreţŭ. Deocamdată aceste stranii grobianităţĭ sĕ iau la cunoscinţă; e sigurŭ însĕ, că în modulŭ acesta abia va fi posibilŭ a deştepta însufleţire pentru alianţa germană.

„Nemzet“ constată, ce e dreptŭ, din articulii oficioselorŭ germane, că alianţa continuă a esiste, dér îşĭ încheia articululŭ cam resemnatŭ ḑicêndŭ: Décă odată s'ar deştepta la noi în adevĕrŭ îndoială despre valórea acestei alianţe, atuncĭ acésta nu s'ar întêmpla în urma articulelorŭ din ḑiare, ci în urma observărei, că acésta alianţă nu conţine ceea ce aşteptămŭ noi dela ea. Sperămŭ însĕ contrarulŭ acestei întêmplărĭ, şi pentru acéstă alianţă nu ne tememŭ de nimicŭ, nicĭ de efectulŭ articulelorŭ de ḑiare, nicĭ de evenimente.

Perfidia rusă ajunge-va scopulŭ sĕu?
de
James Samuelson
autorŭ alŭ cărţii »Roumania, past and present«.

Londra, Septemvre 1886.

Prefaţă.

Până ḑilele trecute Englesii credeau că siguranţa posesiunilorŭ nóstre indiene şi chiar ale imperiului nostru atêrnau de escluderea moscoviţilorŭ din Constantinopole, şi în acestŭ scopŭ mii de vieţe scumpe au fostŭ sacrificate şi milióne s'au cheltuitŭ. Décă trebue sĕ judecămŭ lucrurile după apatia actuală a puterei nóstre legislative şi după tonulŭ *apologeticŭ* şi constrînsŭ alŭ guvernului nostru, orĭ de câte orĭ se face alusiune la intrigele Rusiei, amŭ conchide că mai tótă politica din afară a acestei ţĕrĭ, în timpulŭ celorŭ 30 de anĭ din urmă, a fostŭ numai unŭ şirŭ de neisbânde.

Cu totŭ respectulŭ datoritŭ celorŭ carĭ trebue sĕ se

pricépă mai bine, nu mĕ potŭ opri d'a constata că dintr'o estremitate cădemŭ în alta.

Pentru aceste cuvinte publicŭ acestŭ scurtŭ apelŭ nu sub impresiunea sentimentului pe care conventiunea ilŭ numesce *Jingöism* 1) dér sub impresiunea rĕspunderei care se cuvine oricărui observatorŭ seriosŭ, faţă cu evenimentele actuale.

Aci autorulŭ indică printr'unŭ diagramŭ (desemnŭ) mersulŭ Rusiei spre Constantinopolŭ.

Perfidia rusă ajunge-va scopulŭ sĕu?

De mai mulţĭ anĭ studiezŭ mersulŭ evenimentelorŭ din Europa Orientală, dintr'unŭ punctŭ de vedere cu totulŭ desinteresatŭ, cunoscêndŭ până la unŭ punctŭ órecare localitatea, şi cunoscêndŭ din bunŭ isvorŭ sentimentele şi aspiraţiunile diverselorŭ naţionalităţĭ care populézĕ ţĕrmurile Dunării şi la carĭ libertăţile au făcutŭ marĭ progrese în timpii din urmă. Din aceste cause dorescŭ sĕ adresezŭ câteva observaţiunĭ compatrioţilorŭ mei, asupra celorŭ ce credŭ că trebue sĕ fiă, pentru noi, o datoriă naţională faţă cu crisa actuală.

Amŭ fostŭ stigmatisaţĭ cu numele de „naţiune care face din tóte negustoriă«, şi este netăgăduitŭ că, pe când dămŭ voiă Rusiei sĕ trécă ca liberatórea naţionalităţilorŭ apăsate, ne-amŭ mulţumitŭ sĕ privimŭ »cestiunea Orientului« după cum se numesce, dintr'unŭ punctŭ de vedere purŭ comercialŭ séu celŭ puţinŭ din punctulŭ de vedere alŭ intereselorŭ nóstre proprii. Amŭ pierdutŭ astfelŭ simpatiile vecinilorŭ noştri şi prestigiulŭ unui poporŭ, care iubesce libertatea. Sĕ căutămŭ decĭ, studiindŭ acéstă cestiune, se pierdemŭ din vedere, câtŭ cu putinţă va fi, *interesele britanice* şi sĕ servimŭ câtŭ vomŭ puté mai bine causa libertăţii şi a guvernului constituţionalŭ.

Scopurile Rusiei în Orientŭ suntŭ bine cunoscute. In modŭ cinstitŭ séu chiar necinstitŭ, ea voesce, décă acésta va fi cu putinţă, sĕ ia Constantinopolulŭ şi împreună cu acestŭ oraşŭ totŭ ce va puté smulge din Sudŭ-Estulŭ Europeĭ. Décă aşĭ face istoriculŭ agresiunilorŭ sale în Asia centrală şi Asia minoră aşĭ repeta lucrurĭ cunoscute. Ar fi prea lungŭ sĕ povestescŭ manoperile sale în Muntenia şi Moldova (România), în Basarabia şi în Bulgaria, dela Petru celŭ Mare până în ţilele nóstre. Mĕ voiu mărgini a spune că deşi a alergatŭ la totŭ felulŭ de espediente, răpindŭ posesiunile bine făcĕtorilorŭ sĕĭ, cum făcŭ cu România când iĭ luă Basarabia, dupăce aceştia scăpară onórea sa inaintea Plevnei, séu cum făcŭ acum, rĕsturnând pe unŭ vitézŭ şi tinĕrŭ principe de pe tronulŭ sĕu şi gonindu-lŭ din ţéra sa, pentrucă dênsulŭ nu voi sĕ-i servéscă de instrumentŭ supusŭ şi ascultătorŭ — deşi, spunŭ, a sfidatŭ deprinderile şi obiceiurile civilisaţiunei şi că n'a respectatŭ angagiamentele sale decâtŭ atuncĭ, când ele concordau cu interesele séle, cariera sa în Sudŭ-Estulŭ Europei n'a fostŭ fórte plăcută şi este încă departe de a ajunge scopulŭ propusŭ. Depinde multŭ de compatrioţii mei ca ea sĕ pótă duce spre sfirşitŭ bunŭ planurile sale nefaste! Unŭ lucru este sigurŭ. Décă Rusia va înfige, în modŭ seriosŭ, drapelulŭ ei în Bulgaria, porţile Constantinopolului nu-i vorŭ fi multŭ timpŭ închise şi miculŭ regatŭ alŭ României, Belgia de Estŭ, care a scăpatŭ din ghiarăle sale sfăşietóre, va ţace sângerândŭ la piciórele sale, şi civilisaţiunea va fi dată îndĕrĕtŭ celŭ puţinŭ o jumĕtate de veacŭ.

Dér de ce, întreba-vorŭ uni, Europa civilisată privesce cu nepăsare progresulŭ acestorŭ evenimente?

De ce acéstă rasă militară pe jumĕtate sĕlbatică este autorisată sĕ-şĭ întindă dominaţiunea fără a fi împedecată de »Marile Puterĭ«?

Causele suntŭ lesne de înţelesŭ. Austro-Ungaria are „*her oron fish to fry*“ (propriele sale interese de supraveghiatŭ): Serbia este România sa; Bosnia, Herţegovina şi o parte din moştenirea „*Omului bolnavŭ*“ suntŭ Bulgaria şi Rumelia sa, şi Salonicŭ este Constantinopolulŭ sĕu. Germania nu cutéză sĕ se certe cu Rusia de téma Franciei. Doresce multŭ sĕ aibă unulŭ séu douĕ porturĭ de mare, de însemnătatea Anversului şi ar dori sĕ-şĭ măréscă puterea sa colonială; privesce decĭ decăderea prestigiului britanicŭ cu mulţămire.

Incâtŭ privesce Francia, ea nu ne póte erta că amŭ pusŭ capĕtŭ *controlului de doi* în Egipetŭ. Idea sa unică şi care o absórbe este sĕ redobândéscă Alsacia şi Lorena, şi speră sĕ ajungă la acelŭ sfirşitŭ, graţiă încurcăturilorŭ în care se află vecinii sĕĭ. (Va urma.)

1) Calificativŭ datŭ celorŭ carĭ esagerézĕ patriotismulŭ indianŭ, şovinismŭ indianŭ, ca sĕ ţicemŭ aşa.

SCIRILE ŢILEI.

Ni se scrie din *Gurghiu* cu data 27 Septemvre: Tocmai acuma aflaiŭ dela o persónă de încredere din Gurghiu, că *prinţulŭ Rudolfŭ* a scrisŭ cătră consilierulŭ de curte Pausinger, că călĕtoria dênsului cătră Gurghiu este amânată până la altă disposiţiune. Aşa déră prinţulŭ de corónă nu va veni în 1 Octomvre a. c. Cine scie când şi décă va mai veni în anulŭ aceste!

—x—

O scrisóre din Pesta cătră „Tageblatt“ semnaléză posibilitatea *retragerii* comitelui *Kalnoky*. Motivulŭ principalŭ alŭ chemării lui în ministerŭ a fostŭ presupunerea, că fiindŭ persóna gratissima la Curtea Ţarului va fi în stare sĕ aducă o înţelegere în momente critice. Cu câtŭ acea presupunere se arată a fi neîntemeiată, cu atâtŭ dispare motivulŭ de a'lŭ mai lăsa în postulŭ de ministru la esterne. Actualmente ceĭ din Viena suntŭ prea nemulţumiţĭ cu Rusia. E puţină speranţă că comitele Kalnoky ar fi în stare sĕ obţiă dela Rusia concesiunĭ mai întinse. Se crede că *Andrássy* séu *Kallay* va fi succesorulŭ luĭ Kalnoky.

—x—

Ivindu-se casurĭ de otrăvire a pescilorŭ în riulŭ Zagyva, *ministrulŭ ungurescŭ de agricultură* a încunosciinţatŭ tóte jurisdicţiunile, că topirea cânepei şi peste totŭ infectarea apei cu sucŭ de cânepă este oprită în tóte apele ţĕrii sub pedépsă de 100 fl.

—x—

Nu arare-orĭ se întêmplă astăţĭ în Ungaria, că icĭ colo se aude despre câte-unŭ nefericitŭ care fiindŭ adusla sapă de lemnŭ de cătră esecutorĭ, în desperarea lui a săritŭ asupra esecutorului. De astă-dată încă se telegrafiază din *Verşeţŭ* despre unŭ asemenea casŭ, că adecă unŭ ţĕranŭ românŭ *ar fi împuşcatŭ asupra esecutorului* de statŭ Kuételyon Weinmann, pe care l'a rănitŭ aşa încâtŭ nu mai e speranţă d'a trăi. De observatŭ e, că acésta s'a întêmplatŭ în comitatulŭ Timişóre, unde nu de multŭ — după cum spune »Ellenzék« — s'a trimesŭ o armadiă întrégă de esecutorĭ pentru a scóte de pe spinarea nefericitului poporŭ restanţele de darei urcate până acum la milióne de florinĭ. In acestŭ comitatŭ pe tótă ţiua se facŭ esecuţiĭ pentru dare.

—x—

In comuna *Beica-Română* din Ardealŭ din causa difteritei, care domnesce acolo între copii, s'au opritŭ prelegerile în scóla confesională gr. cat. In timpŭ de 3—4 sĕptĕmânĭ au muritŭ de difteritĕ 15 copii.

—x—

Din comitatulŭ *Mureşŭ-Turda* ni se scrie, că semĕnăturile de tómnă s'au cam întârţiatŭ din causa secetei celei marĭ, care a domnitŭ până acum. Mulţămită lui Dumneţeu, acum a ploatŭ şi ómenii vorŭ începe cu sĕmĕnatulŭ.

—x—

Mauriciu *Iokai*, séu cum îi mai ţicŭ şi Maurus, a trimesŭ »Kulturegyletului“ din *Cluşiŭ* 500 fl. pentru o fundaţiune, şi alţĭ 862 fl. ce i-a încassatŭ pe autografulŭ sĕu. — Cu atâtŭ mai luculice vorŭ fi banchetele!

—x—

Pe vêrfurile munţilorŭ dinprejurulŭ *Sibiiului* şi *Făgăraşului* a căţutŭ *zăpadă*. Asemenea a ninsŭ la munţĭ în judeţele *Suceava* şi *Bacău* din *România*

—x—

Cetimŭ în „Românulŭ“: D. *Carlos-Epinosa de tas Monteros*, colonelŭ în statul-majorŭ alŭ armatei spaniole, a asistatŭ la manevrele regim. 12 de călăraşĭ din Buţĕu şi a rĕmasŭ fórte încântatŭ de modulŭ cum s'au esecutatŭ diferitele mişcărĭ şi mai cu osebire de inovaţiunea d-lui locot. colonelŭ *Manu* de a da comanda tuturorŭ mişcărilorŭ prin semne.

—x—

Sub titlu *Ecourĭ din Tonkin*, „Figaro“ scrie următórele: »D. Gănescu, secretarulŭ d-lui Paulŭ Bert a fostŭ numitŭ comisŭ de reşedinţa clasa întâia în Tonkin. D. Gănescu e fiulŭ alŭ doilea alŭ d-lui Grigorie Gănescu, fostŭ consilierŭ municipalŭ, cunoscutulŭ jurnalistŭ parisianŭ, care în timpulŭ imperiului a scosŭ jurnalulŭ „*Le nain jaune*“, în genulŭ şi formatulŭ lui „*Le Figaro*“. După căderea Imperiului, d. Gr. Gănescu s'a retrasŭ în viéţa privată şi a încetatŭ şi scóterea jurnalului.

Acriturĭ patriotice.

„Kolozs. Köz.« reproduce cu multă bucuriă scirea despre condamnarea la patru lunĭ arestŭ a zelosului şi bravului protopopŭ românŭ din Indolŭ, d. *Petru Vlassa*, pentru nevinovatulŭ îndemnŭ ce l'a datŭ poporului sĕu, din incidentulŭ sĕrbătorirei lui Horia, de a se ruga pentru sufletulŭ lui şi a consoţilorŭ sĕĭ. Fiindcă d. Vlassa în vorbirea de apĕrare s'a provocatŭ la principiile lui Mocsary, „Kolozs. Köz.« trateză acéstă cestiune într'unŭ articulŭ de fondŭ sub titlulŭ: „*Mocsary căţutŭ în tină*“.

»Chiar décă *ómenii lui Horia nu s'au resculatŭ în contra naţiunei, legilorŭ şi statului ungurescŭ* — se ţice în acestŭ articulŭ — totuşĭ legea este silită a persecuta pe agitatorii de astăţĭ, fiindcă acestia îi predică. Singurulŭ scutŭ la care îşĭ iau refugiulŭ agitatorii ce cadŭ în cursă este Mocsary, — unŭ legislatorŭ maghiarŭ în contra legilorŭ maghiare. Zadarnică este încercarea lui de a opri întrebuinţarea numelui sĕu, de a se feri de agitatorĭ şi de a se mântui de societatea în care s'a băgatŭ. Nimenea dintre naţionalităţile din Ungaria nu s'a plânsŭ contra legilorŭ şi constituţiunii ungurescĭ afară de agitatorĭ. Prin urmare când Mocsary a intratŭ în vorbă cu ei n'a făcutŭ serviciu nimĕnui, decâtŭ chiar agitatorilorŭ. Cu ce dreptŭ se lapădă dér acum de ei, când elŭ însuşĭ a devenitŭ pentru ei o sorginte, unŭ potrivitŭ mijlocŭ?“

»Oratorii Românilorŭ se baséză pe tradiţiunile lui Horia. Décă Mocsary nu se baséză pe acele tradiţiunĭ,

FOILETONU.

Cuvêntulŭ lătină ca cuvêntŭ de batjocură şi de injuriă în limba poporului românŭ.

Este unŭ faptŭ cunoscutŭ şi deja constatatŭ, că între popórele romanice singurĭ Românii au salvatŭ din trecutŭ mândrulŭ nume de *populus romanus*, şi acésta arată lămuritŭ, că ei niciodată n'au perdutŭ cunoscinţa că'şĭ tragŭ originea directŭ dela Romanĭ, ci totdéuna au păstrat'o.

E caracteristicŭ că şi cuvêntulŭ *latinus*, care s'a păstratŭ în legătura *linqua latina*, s'a păstratŭ şi în tesaurulŭ de cuvinte alŭ Românilorŭ şi sĕ întrebuinţéză până în ţiua de aţĭ, dér avêndŭ o însemnare deosebită, precum ne arată următórea lucrare ce ni-a trimis'o d-lŭ S. P. Simonŭ şi pe care o lăsămŭ sĕ urmeze verbalŭ:

»Cumcă în sinulŭ şi în viéţa poporului românŭ suntŭ sute de tesaurĭ clasicĭ e necontestabilŭ. Cumcă acestŭ poporŭ românescŭ e singurulŭ dela care putemŭ învĕţa clasicismulŭ românŭ e totŭ aşa de neîndoiosŭ. Nu e superfluu însĕ din când în când a censura şi a aprecia câte unŭ tesaurŭ singuraticŭ de clasicismŭ rĕmasŭ în sinulŭ poporului românŭ, situatŭ de marele Traianŭ în orientulŭ Europei şi a vedé de însemnătatea lui istorică de rassă, sânge şi înrudire naţională.

E pré sciutŭ, că în tóte fasele şi modurile de traiu ale poporului nostru aflămŭ cuvinte, cântece, apucăturĭ, datine, poveştĭ mithologice, jocurĭ şi portŭ, carĭ mai multŭ ca orĭ ce istoriă întărescŭ şi sancţionéză descendinţa de rassă şi sânge a poporului românescŭ în mânia tuturorŭ istoricilorŭ increduli ca Roesler, Hunfalvi, Kővari Laszló, W. Schmidt, Möckesc, Miksa György şi alţii.*) Când însĕ aceste tesaure antice, vorŭ fi adunate, grupate şi divisate amĕsuratŭ modului de viĕţă alŭ poporului, de carĭ aparţinŭ, — atuncĭ noi vomŭ avé o Zend-A-Vesta, pe care străinii o vorŭ admira, ér increduliĭ o vorŭ venera. Acéstă Zend-A-Vesta va compune întru adevĕrŭ şi »aequo jure,« marea carte dej sânge şi de rassă a poporului românŭ. Opintirile erudiţiĭlorŭ noştri pe acestŭ terenŭ ne dau speranţă viuă, că nu multŭ va trece şi »cartea« va fi gata! — — —

Credemŭ a nu greşi, décă luămŭ condeiulŭ în mână pentru a face atenţĭ pe erudiţii noştri, că se află în sinulŭ, séu mai bine în viéţa poporului românŭ, în limbagiulŭ sĕu de batjocură şi înjuriă cuvêntulŭ: „*lătină*“ prin care Românulŭ esprimă unŭ ce de batjocură şi uriciosŭ, când îşĭ descarcă mânia pe cineva. Nu arare-orĭ auzimŭ certându-se unŭ Românŭ cu unŭ Judeu, Ungurŭ, Sasŭ orĭ Armeanŭ şi ţicêndŭ: „*Veţĭ tu latina; lasă tu numai latină că te voiu învĕţa eu!*“ etc. Pré fireşce că atuncĭ, când Românulŭ apostroféză pe altă naţiă cu terminulŭ de injuriă: „latină“ elŭ pe sine însuşĭ se batjocuresce, séu după ţisa poporului nostru: „Ţĭ sĕ nu-ţĭ ţicŭ“. Dér poporulŭ românŭ acésta nu o sciă şi nicĭ nu o sciu acésta celel'alte naţii, cu care Românulŭ, eventualŭ şi din fatalitate se certă de mai multe orĭ, trăindŭ veţĭ bine laolaltă în societatea omenéscă.

Românulŭ însĕ „aequo jure« póte fi întêmpinatŭ cu cuvêntulŭ „Latină« — ér celelalte popóră conlocuitóre nicĭ decâtŭ. Dér fatalitatea şi destinulŭ poporului românŭ póte a fostŭ neînduratŭ ca şi alte multe.

Vomŭ arăta — fără de a fi necesarŭ, căcĭ de mult s'a arĕtat şi prin urmare e superfluu, dér „superflua non nocent« — că poporulŭ nostru românescŭ cu dreptŭ cuvêntŭ se numesce, adecă s'ar puté numi, fiă şi în limbagiulŭ odiosŭ alŭ altorŭ popóră pe carĭ natura le-a pusŭ lângă elŭ, cu cuvêntulŭ de „latină“, şi apoi vomŭ statori unele ipotese prin carĭ ne vomŭ arăta opiniunea, din ce motivŭ: Românulŭ ar ţice altui poporŭ: »latină«.

(Va urma).

*) Dr. Robert Roesler a publicatŭ în a. 1866 în analele societăţii academice imperiale din Viena unŭ tractatŭ despre Dacĭ, în care combate continuitatea poporului românŭ în „Dacia traiană“. A fostŭ retunsŭ de T. Cipariu; de N. Densuşianŭ în Federaţiune şi de canonicŭ Gabr. Popŭ în »Familia«. — Apoi a publicatŭ în Leipzig »Untersuchungen zur alten Geschichte Romaniens« érá cu rea credinţă séu nesciinţă şi fu combătutŭ de B. P. Haşdeu în a sa »Istoriă critică a Românilorŭ.“ Apoi a ţĭ auţitŭ şi de teoria luĭ Roesler de Xenopol!.... — Intre alţii Sasulŭ M. Samuel Mockesch în 1867 a tipăritŭ în Sibiiu opulŭ: „Beweise für die celtische Abstamung der Walachen oder Romänen, besonders derer, welche in Grossfürstenthume Siebenbürgen leben.« Pre alţii nicĭ nu-i mai amintimŭ.

ei nu-lŭ ascultă. Noi și așa nu-lŭ ascultămŭ. Pe séma cui șĭ-a scrisŭ dér broșurile sale? O astfelŭ de purtare a unui bărbatŭ de statŭ, care se apucă sĕ tracteze unŭ lucru, fără se fi încercatŭ mai întâi sĕ védă că cum stă tréba, este unŭ documentŭ de paupertate. — Parlamentulŭ nu este o societate de poețĭ, ci este unŭ locŭ de adunare a bărbațilorŭ de statŭ. Națiunei nu-i trebue compania în care a ajunsŭ elŭ. Așadéră pe unde bate elŭ câmpii? Fiă-ne de învĕțŭ casulŭ lui și între axiomele politice ale nóstre sĕ ni-o însĕmnămŭ și aceea: »quidquid agis, prudenter agas, et respice finem!“

— Sentința acésta latinéscă ar fi bine sĕ o aibă înaintea ochilorŭ mai întâiu jupânii dela „Kolozs. Köz,« căcĭ atuncĭ n'ărŭ mai scrie asemenea articulĭ, fără nicĭ unŭ sfântŭ, prin carĭ se facŭ numai ridiculĭ pentru tóte veacurile.

Din marginea Șîmleului, 25 Sept. 1886.

Mĭ place fórte a ceti foile nóstre câte le avemŭ, ba cetescŭ totŭ șirulŭ cu interesŭ viu de a sci că: óre unde și ce se întémplă între Românĭ? Décă de undeva cetescŭ »de bine« imĭ cresce inima și dicŭ celorŭ ce au făcutŭ binele: *„Dómne ajută-le“;* décă însĕ cetescŭ »de rĕu“ mĕ mâhnescŭ și îmĭ frămantezŭ mintea întrebându-mĕ: óre cum póte fi cineva capabilŭ a face rĕulŭ?

Sunt Sĕlăgianŭ și prin urmare iubitulŭ cetitorŭ îșĭ póte închipui că de câte orĭ audŭ de bine — și cu deosebire despre cultura poporului din părțile nóstre sĕlăgene cu o bucuriă duplă și mândriă sufletéscă cetescŭ vestea îmbucurătóre securŭ fiindŭ că, — după ce capii și respective conducĕtorii culturii nóstre poporale suntŭ ómenii cei mai zeloșĭ — resultate și fructe atâtŭ de frumóse pe tĕrĕmulŭ culturei poporului ca la noi nu se potŭ vede, dóră nicĭ chiar într'unŭ ținutŭ locuitŭ de Românĭ.

Nu voiu însĕ sĕ înșirŭ multe, ci voiu spune ce m'a îndemnatŭ cu acéstă ocasiune a lua pĕna și a scrie aceste rĕndurĭ. Nimicŭ alta decâtŭ raportulŭ d-lui V. Pătcașiu din Hotvanŭ, despre decurgerea adunării gen. a despărțĕmêntului XI alŭ „Associațiunei“ și cea a „Reuniunei Femeilorŭ Române Sĕlăgene« ținute éstŭ timpŭ la 30 Aug. în Comuna T. Santĕu.

D-lŭ Pătcașiu în Nr. 204 alŭ acestui prețuitŭ organŭ de publicitate ne descriă în terminĭ frumoșĭ decursulŭ acestorŭ adunărĭ generale. Fórte bine a făcutŭ d-lŭ Pătcașiu.

Las' sĕ vĕdă și sĕ scie Românii din alte părțĭ că: Românii sĕlăgenĭ încă nu stau pe locŭ în cele culturale, ci sĕ nisuescŭ a înainta totŭ mereu — dupĕ cum s'a doveditŭ și cu acésta ocasiune pe acestŭ terenŭ. — A greșitŭ însĕ ceva d-lŭ Pătcașiu — cu voiă séu fără voiă — ce chiar nu-i era iertatŭ sĕ greșéscă și anume: chiar la punctulŭ primŭ, care este și celŭ mai esențialŭ — unde ne înșiră numele acelorŭ învĕțătorĭ bravĭ din Sĕlagiu, carĭ au fostŭ împărtășițĭ cu premii din partea despărțĕmêntului, ajungêndŭ la premiulŭ alŭ 8-lea dice că pe acesta: *„l'a obținutŭ Florianŭ Epure înv. în Peceiu“,* — pănă când toțĭ cei carĭ au fostŭ de față îșĭ vorŭ fi aducêndŭ bine aminte, că zelosulŭ actuarŭ alŭ despărțĕmêntului ne raportase că: *acestŭ premiu l'a obținutŭ Iuliu Chitta învĕțătorŭ în Pria* ér nu Fl. Epure dupĕ cum face cunoscutŭ publicului d. Pătcașiu.

Acésta fŭ greșala comisă în descrierea împărțirei premielorŭ, care deși nu e vr'unŭ „pĕcatŭ neertatŭ« totușĭ a produsŭ rĕu resîmțiu în ceia ce iubescŭ totdéuna și în tóte adevĕrulŭ.

Inainte de a-mĭ încheia acestea rĕndurĭ îmĭ ieu dér permisiunea a ruga pe d lŭ Pătcașiu *sĕ chiarifice lucrulŭ prin îndreptarea greșelei făcute.*

Io—Nuțiu.

Reghinŭ, 23 Septemvre 1886.

Domnule Redactorŭ! Junimea română din Reghinŭ și jurŭ, dândŭ petrecerea cea de véră îndatinată în 10 Augustŭ a. c., cu acea ocasiune a rĕmasŭ unŭ venitŭ curatŭ de 85 fl. v. a.

Junimea a decisŭ ca din acéstă sumă sĕ se ajute studenții românĭ sĕracĭ din locŭ și jurŭ, spre acestŭ scopŭ s'a alesŭ unŭ comitetŭ de 5 membri, carĭ în 23 Septemvre adunându-se a satisfăcutŭ dorinței junimei în modulŭ următorŭ și anume: a împărțitŭ ajutóre de 10 fl. următorilorŭ tinerĭ:

1) Ioanŭ Popescu, jursitŭ anulŭ III-lea la universitate în Clușiu. 2) Petru Nicolescu, stud. de a VIII cl. gim. în Brașovŭ. 3) Ioanŭ Rațiu, stud. de a VIII cl. gim. în Blașiu. 4) Pompeiu Butnariu, stud. de a V cl. gim. în Năsĕudŭ. 5) Georgiu Popŭ, stud. de a III cl. gim. în Blașiu. 6) Alesandru Tĕrnaveanŭ, studentŭ în Reghinŭ.

Ajutóre de câte 5 fl. s'au datŭ: 1) Lui Ioanŭ Neamțu, stud de a V cl. gim, în Blașiu. 2) Zaharie Meathe, stud. de a V cl. gim. în Murĕșŭ-Vașarheiu. 3) Vasiliu Demianŭ, stud. de I-a cl. gim. în Blașiu.

Cu totulŭ s'au împărțitŭ 75 fl., ér restulŭ de 10 fl. a decisŭ comitetulŭ sĕ se distribue ca premii cu finele anului școlasticŭ la școlarii românĭ din Reghinulŭ săsescŭ.

Vrêndŭ comitetulŭ a aduce acésta la cunoscința junimei, rugămŭ pre on. Redacțiune sĕ binevoiéscă a o publica în prețuitulŭ diarŭ ce redactațĭ.

In numele comitetului:

Dr. Alesandru Ceușianu, medicŭ, ca președ.

Iacobŭ Butnariu, secretarŭ.

Odorheiulŭ Sĕcuiescŭ, 16 Septemvre 1886.

Despre unŭ concertŭ de binefacere ce s'a datŭ în 9 Sept. a. c. în acestŭ orașŭ ni-se relatéză între altele: Acestŭ concertŭ a fost arangiatŭ de domnii Dr. Albert Török viceșpan și d. Ioan Florianŭ. Puterile cele mai distinse din orașulŭ și comitatulŭ nostru au concursŭ la acestŭ concertŭ. Programa, în care a fostŭ representată mai vîrtosŭ musica classică, a fostŭ compusŭ cu gustŭ.

Concertulŭ s'a începutŭ prin unŭ cuartetŭ esecutatŭ de d-nii Dr. Emiliu Vaida, Ioanŭ Florianŭ, Iuliu Mentovich și Iuliu Végler, urmațĭ fiindŭ de aplause sgomotóse. După acésta a pășitŭ pe scenă d-șóra Elena Florianŭ, drăgălașa fiică a d-lui Ioanŭ Florianŭ, președintele tribunalului regescŭ, care a cântatŭ pe pianŭ rapsodia unguréscă de Liszt. D-șóra Florianŭ a esecutat'o cu atâta precisiune și cu o technică strălucită, cum arareorĭ întĕlnimŭ. Nu e mirare déră, că publiculŭ a salutatŭ cu aplause sgomotóse și pline de simțĕmêntŭ pe d-ra Florianŭ. Totŭ cu asemenea succesŭ a esecutatŭ și o altă bucată alui Chopin, ér la dorința publicului d-șóra Florianŭ a mai esecutatŭ piesele »Fantasia maghiară“ de Ambrosiu Székely și „Ilustrațiunea română.“

Lângă d-ra Florianŭ amintescŭ piesa esecutată pe violină de d. Dr. Emiliu Vaida, cunoscutŭ prin concertările sale dela Clușiu, declamațiunea d-lui Coloman Galffy și debutulŭ distinsului flautistŭ Andrei Solymosi. D-ra Albertina Papp, d-nii Iuliu Mentovich și Iuliu Végler au esecutatŭ o parte din symfahonia lui Beethoven.

După concertŭ publiculŭ s'a dusŭ în sala otelului »Koronka«, unde s'a dansatŭ pănă târdiu după medulŭ nopții. Venitulŭ a fostŭ de 253 fl. din carĭ subtragêndu-se spesele, au rĕmasŭ venitŭ curatŭ 200 fl.

Ultime scirĭ.

Sofia, 27 Septemvre. Pănă acum n'a fostŭ nicĭ o întrevedere oficială între generalulŭ Kaulbars și membrii guvernului, ci numai niște simple conversațiunĭ, în carĭ s'au examinatŭ cestiunile ridicate de generalŭ, când primì pe cetățenii venițĭ ca sĕ lŭ întâmpine la intrarea în orașŭ. Reese din aceste prime întrevorbirĭ că dorința de a regula în modŭ amicalŭ situațiunea este fórte mare din ambele părțĭ. Bulgarii 'șĭ dau tóte silințele pentru a demonstra agentului Rusiei că e o trebuință imperiósă de a nu lăsa sĕ se prelungéscă perióda transitoriă actuală, și că data de convocare a Adunărei pentru alegerea noului prințŭ nu póte fi întârdiată. Bulgarii explică asemenea că nu vorŭ putea pune în libertate persónele vinovate fără a călca puterea judecătoréscă. Generalulŭ Kaulbars a remisŭ d-lui Nacevicĭ o scrisóre a d-lui de Giers care-lŭ acreditéză pe lângă regență. Se anunță apropiata plecare a comisarilorŭ otomanĭ Madjid Pașa și Abro Effend.

Sofia, 27 Septemvre. Generalulŭ Kaulbars a remisŭ guvernului bulgarŭ o notă dupĕ care guvernulŭ rusescŭ consideră că convocarea Marei Adunărĭ fără o lungă periódă electorală ar îi illegală, și că prin urmare, oríce decisiune ar lua acésta din urmă va fi considerată ca neavenită. Generalulŭ Kaulbars dă guvernului bulgarŭ următórele sfaturi: 1. Amânarea alegerilorŭ câtŭ mai departe posibilŭ, spre a permite țĕrii sĕ iésă din starea de turburare în care se află, și pentru a da periódei electorale o durată suficientă, fără de care țéra nu se póte pronunța într'unŭ modŭ liberŭ. 2. Sĕ se ridice îndată starea de asediu. 3. Sĕ libereze pe deținuțĭ. Guvernulŭ bulgarŭ va ținé consiliu chiar astă séră pentru a rĕspunde la acéstă notă.

Neapole, 27 Septemvre. O serbare a avutŭ locŭ în amintirea întrării trupelorŭ italiane în Roma. Societățile liberale cu drapele în frunte străbătêndŭ stradele, au întêlnitŭ nisce associațiunĭ clericale, carĭ strigau, trăiéscă „Papa-rege“ Au fostŭ încăierărĭ. Poliția a făcutŭ numĕróse arestărĭ.

Berlinŭ, 27 Septemvre. „Gazeta Germaniei de Nord“ rădică cestiunea de a se sci care suntŭ motivele care au determinatŭ în sfîrșitŭ pe prințulŭ Bulgariei sĕ abdică. Ea declară de neesactŭ sgomotulŭ după care marile puterĭ ar fi cerutŭ schimbarea prințului. Din contră, mai multe dintre ele și Poarta asemenea, câtŭ timpŭ au avutŭ încredere în sinceritatea sa, l'au sprijinitŭ. Chiar Rusia n'a făcutŭ nicĭ unŭ demersŭ, care ar fi pututŭ crea dificultățĭ prințului și care l'ar fi împedecatŭ de a rĕmâné la Sofia. Motivulŭ antipatiei Rusiei nu era lucru nou pentru prințŭ, care suferia acéstă antipatiă de 6 anĭ. Numitulŭ diarŭ aștéptă decĭ, ca foile carĭ apĕră causa Bulgarilorŭ și a prințului de Battenberg sĕ rĕspundă la întrebarea sa, relativă la motivele abdicațiunii. Crede că în discuțiunile ce vorŭ avea locŭ înaintea parlmantelorŭ Austro-Ungariei și Germaniei se va ridica și acéstă cestiune.

DIVERSE.

Parastasŭ. — In 19 Septemvre st. n. s'a celebratŭ în biserica română gr. cat. din Făgărașŭ unŭ parastasŭ pentru eterna odihnă sufletéscă a căpitanului în pensiune *Iacobŭ Cosgarea.* Acesta s'a născutŭ la anulŭ 1819 în comuna Vadu, Comitatulŭ Făgărașului, din părințĭ grănițerĭ, și a repausatŭ la Lugoșiu la 18 Iuniu a. c. Rĕposatulŭ a încărunțitŭ luptândŭ pentru tronŭ și patriă, și în cause politice; a fostŭ controlorŭ, ér în urmă perceptorŭ alŭ comitatului Carașiu Severinŭ.

Inainte de a începe la rugăciunile rituale ale parastasului, Rvds. d-nŭ Alexandru Micu, vicarulŭ Făgărașului, ca pontificantŭ a descrisŭ pre scurtŭ biografia acestui bărbatŭ, aratândŭ luptele prin care a trecutŭ repausatulŭ, în câtŭ cei de față plângeau.

Cu acéstă ocasiune șĭ-a adusŭ tributulŭ pentru decedatulŭ, nepotulŭ sĕu, d lŭ căpitanŭ în pensiune, Nicolae Cosgarea, care de presentŭ este și casarulŭ băncei »Furnica«, arătându șĭ prin acésta stima și recunoscința s'a față de crescĕtorulŭ sĕu. După finitulŭ servițiului s'a întorsŭ fiăcare la casele lorŭ oftândŭ repausatului: »Fiă'i țĕrîna ușóră și memoria neuitată.« —r—

Omorŭ. — Locuitorulŭ din Beregsău Moise Radonicĭ, ne'nsuratŭ, se duse, Dumineca a fostŭ sĕptĕmână, séra în locuința frumușelei vĕduve d'acolo Maria Nicolescu, pe care de mai multŭ timpŭ o urmărea, pentru ca sĕ facă din nou propunerĭ. După 20 de minute se audì din casă o detunare. Radonicĭ împușcase cu unŭ pistolŭ asupra femeei, care ținea în brațe pe miculŭ ei copilŭ în vîrstă de 3 lunĭ. Pistolulŭ fusese încărcatŭ cu bucățĭ de plumbŭ, dintre carĭ una pĕtrunse în șoldulŭ femeei, alta se opri în osulŭ capului micului copilŭ, ér o a treia bucată rănì greu la brațulŭ stângŭ pe băétulŭ de 9 anĭ alŭ femeei, care sta lângă mamă-sa. Mititelulŭ murì, și nu e nădejde sĕ scape nicĭ băétulŭ celŭ de 9 anĭ. Mama e ușorŭ rănită. Se dice că mai mulțĭ locuitorĭ din satŭ au vĕdutŭ tótă scena prin feréstră; se vorbesce cu hotărîre, că Radonicĭ a voitŭ sĕ violenteze pe femeiă, și acésta ca sĕ se apere a luatŭ în brațe pe miculŭ ei copilŭ. Radonicĭ fŭ arestatŭ; elŭ dice că pistolulŭ din întêmplare s'a slobozitŭ; mai mulțĭ martorĭ însĕ spunŭ că au vĕdutŭ pe ucigașulŭ țintindŭ asupra femeei.

Casa de nebunĭ arde! — Acestŭ strigătŭ înfiorătorŭ rĕsunà în séra de 20 Septemvre în Courtrai, în Belgia. Edificiulŭ, unulŭ din cele mai însemnate ale Belgiei, întreține 600 de nebunĭ sub supraveghiarea călugărițelorŭ. Marele edificiu constă din douĕ părțĭ, vechile localitățĭ în care se aflau nebunii, și nouĕle localitățĭ, mai bine întocmite, care încă nu suntŭ deplinŭ terminate. Foculŭ isbucnì în edificiulŭ celŭ vechiŭ și era vorba acum sĕ ducă pe nebunĭ în localitățile ce erau mai depărtate. Acésta fŭ o gróznică lucrare de mântuire; nebunii rîdeau, urlau, îșĭ rupéu pĕrulŭ; cei mai mulțĭ au trebuitŭ sĕ fiă dușĭ cu puterea după lupte grele. Deși flacările se tótŭ întindeau, nebunii fură mântuițĭ toțĭ. Vechiulŭ edificiu arse pănă în pămêntŭ cu tóte provisiunile și mobilele

---

Bibliografiă.

Scóla și Familia, fóiă pentru crescere și învĕțămêntŭ; apare în Brașovŭ de douĕ orĭ pe lună și costă: pe anŭ 3 fl. séu 10 francĭ, pe $^1/_2$ anŭ 1 fl. 50 séu 5 francĭ, pe $^1/_4$ anŭ 1 fl. v. a. Directorŭ: *Stefanŭ Iosifŭ;* Redactorŭ rĕsp.: Ionŭ Dariu. — Nr. 12 dela 15 Septemvre conține: Educațiunea (urmare), de I. Dariu; — Câteva observărĭ cu privire la propunerea studiului istoriei, de prof. Andreiu Bârseanu; — Stupăritulŭ, de Constantinŭ Dimianŭ, preotŭ în Brețcŭ; — Lecțiunĭ din învĕțămêntulŭ religiunei în scólele primare, de Ios. Aronŭ; — Câteva observărĭ relativŭ la crescerea copiilorŭ în școlă și în casa părintéscă, de Stef. Dragomirŭ; — Prelungire de concursŭ; — Diverse; —Bibliografiă.

Meseriașulŭ românŭ, fóiă pentru învĕțătură și petrecere; apare în Brașovŭ de douĕ orĭ pe lună și costă 1 fl. 20 cr. séu 5 francĭ pe anŭ. Editorŭ și Redactorŭ: *Bartolomeiu Baiulescu,* președintele reuniunei pentru sprijinirea meseriașilorŭ românĭ în Brașovŭ. — Nr. 15 dela 15 Septemvre conține: Instruirea meseriașului românŭ; — Legea pentru meserii din 1884; — Din hygiena lucrătorului (urmare); — Statistica meseriașilorŭ românĭ din Ungaria și Transilvania; — Ariciulŭ și sobolulŭ (fabulă); — Multe și mĕrunte; Bibliografiă; — Din traista cu minciunile; — Felurite pentru meseriașĭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 27 Septemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	105 70
Rentă de hârtiă 5%	93.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120 80
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	125.—
Renta de hărtiă austriacă	84.05
Renta de arg. austr.	84 75
Renta de aurŭ austr.	117 —
Losurile din 1860	140.50
Acţiunile băncei austro-ungare	861.—
Act. băncei de creditŭ ung.	285.50
Act. băncei de creditŭ austr.	276.90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.96
Napoleon-d'orĭ	9.96
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.55
Londra 10 Livres sterlinge	125.45

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 16 Septemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	93—	94—
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	87½	88½
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	33—	34—
Credit fonc. rural (7%)	103—	104—
» „ „ (5%)	87—	87—
» » urban (7%)	100—	101—
» » » (6%)	92—	92½
» » » (5%)	82—	83—
Banca naţională a României 500 Lei	1025	1035
Ac. de asig. Dacia-Rom.	270	275
« » » Naţională	214	216
Aurŭ contra bilete de bancă	14.75	15.50
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01—	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 24 Septemvre st. n. 1886.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.50	8.56
Argint românesc	8.45	8.50
Napoleon-d'orĭ	9.90	9.94
Lire turcescĭ	11.20	11.25
Imperialĭ	10.23	10.26
Galbenĭ	5.90	5.94
Scrisurile fonc. »Albina»	100.50	101.50
Ruble Rusescĭ	121.½	122.½
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.
Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	7.30	—
Predealŭ (	—	9.32	1.14	—
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	9.56	1.45	—
Braşovŭ (	—	10 29	2.32	—
(	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra (	10.29	—	8.01	—
(	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02 10.30	—
Micăsasa	12.56	—	10.50	—
Blaşiu	1.30	—	11.34	—
Crăciunelŭ	1.45	—	11.52	—
Teiuşŭ	2.34	—	11.41	—
Aiudŭ	2.55	—	1.12	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	1.42	—
Uióra	3.24	—	1.51	—
Cucerdea	3.36	—	2.15	—
Ghirisŭ	4.11	—	3.12	—
Apahida	5.36	—	4.59	—
Clujiu (	5.56	—	5 30	—
(	6.31	6.03	—	8.00
Nedeşdu	6.52	6.21	—	8.34
Ghirbĕu	7.08	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.23	—	—	9.56
Stana	8.12	—	—	10.16
Huiedinŭ	8.12	7.14	--	11.04
Ciucia	8.52	7.43	—	12.17
Bucia	9.10	—	—	12.47
Bratca	9.29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10 24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velinţe	10.53	—	—	3.54
Oradia-mare (	11.—	9.13	—	4.05
(	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	—
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.17
Buda-pesta	6.38	12.20	10.05	5.25
Viena (	—	2.15	2.15	10.—
(	3.00	8.00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	2 02	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	--
Fugyi-Vásarhely	—	—	9.59	2.11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Clujiu (	—	10.28	5.05	6.43	—
(	10.45	—	—	7.03	—
Apahida	11.14	—	—	7.26	—
Ghiriş	1.06	—	—	8.51	—
Cucerdea (	—	—	—	9.31	—
(	2.01	—	—	9.43	—
Uióra	2.10	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	2.19	—	—	9.58	—
Aiudŭ	2.33	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	3 35	—	—	10.44	--
Crăciunelŭ	4.09	—	—	11.28	--
Blaşŭ	4.29	—	—	11.44	—
Micăsasa	5.05	—	—	12.18	—
Copşa mic.	5.45	—	—	12.36	--
Mediaşŭ	6.06	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	6.45	—	--	1.56	6.40
Sigişóra	7.40	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	8.07	—	—	3.02	8.01
Homorod	10.05	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	11.02	—	—	5.30	11.02
Apatia	11.37	—	—	6.03	11.37
Feldióra	12.14	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	1.09	—	—	7.14	1.09
(	1.55	5.45	—	—	1.50
Timişŭ	2.53	6.22	—	—	2.48
Predealŭ (	3.28	6.47	—	—	3.23
(	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	9.35	11.45	—	—	9.40

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2.35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	—	4.53
(	3.16	—	5.10
Budapesta	6.50	—	8.16
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	—	—
Budapesta	8.05	—	8.00
Szolnok (	11.02	—	11.40
(	11.12	—	12.00
Aradŭ	3.37	—	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	--	9.28
Gurasada	7.43	--	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.34	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	—	11.50	2.23
Streiu	—	12.27	3.00
Haţegŭ	—	1.19	3.49
Pui	—	2.10	4.40
Crivadia	—	2.57	5.28
Baniţa	—	3.35	6.07
Petroşenĭ	—	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	—
Baniţa	7.27	10.14	—
Crivadia	8.06	10.54	—
Pui	8.50	11.37	—
Haţegŭ	9.31	12.17	—
Streiu	10.16	12.58	—
Simeria	10.53	1,35	—

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.